

A MAGYAR ZSIDÓK LAPJA

3. EVFOLYAM, 37. SZÁM

ELŐFIZETESI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE: 10 PENGŐ
M. K. POSTAI CSEKKSZÁMLA: 19108

ZSIDÓ LAP

1941 SZEPTEMBER 11

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
VII., NAGYATADI SZABÓ UTCA 39.
TELEFONOK: 221-640 222-47A

A magyar zsidóság két nagy halottja

A magyar közélet és tudományos élet két diszes, kimagasló alakja szállt sirba a héten: dr. Löw Tibor és Pfeifer Ignác. Mindkettőnek életrajzával korszakok találkoznak, mindkettő: egyéniség, mindkettőnek nagysága: emberi nagyság is, a jogásznagyság, illetve természettudós-nagyság mellett. Löw Tibor a bírói emelvényen szolgálta hazáját, Pfeifer Ignác a műegyetemi katedrán és laboratóriumi munkájában. Hivataluk különböző — hivatásuk betöltésének szellemében egységesek, ugyanaz az odaadó munka, ugyanaz a tisztult, emelke-

dett bölcsesség, humanizmus, tudás és önzetlenség. A sikerben, amely pályájukon kísérte őket, még egyszerűbbé, még bölcsőbbé, még szerényebbé lettek, emberi értékük mély aranytartalmában is méltón nevüknek puritán ragyogású tekintélyéhez. Halálukkal a magyar zsidóság is fájdalmasan szegényebb lett; szegényebb lett két példaadóan hű, nemes és gazdag élettel, de gazdagabb lett két példaadó emlék tüneményes és maradandó kincsével.

Löw Tibor

Most a gyász közvetlen közelségében, amikor csak egy arasznyi választja el az élet „mindenségét” a halál „semmiségétől” — nem is tudjuk eléggé észlelni, hogy mit jelent a magyar zsidóság számára az a tény — Löw Tibor nincs többé. Nem fejezi ki veszteségünket, ha azt mondjuk, hogy a magyar zsidóságnak nagy fia dőlt ki, mert ő olyan egyéniség volt, akivel nemzedékünkben senki nem hasonlítható, nem pótolható. Mint a Libanon cédrusa magaslott ki kortársai közül. Hozzája nem ért fel az irigykedő gyűlölet, fehér tógáját nem szennyezte be a mindennapi élet piaci sara, — „Integer vitæ scelerisque purus” volt, a legnemesebb értelemben.

Ideálok nélkül nincs közösségi élet. Ezt visszhangozza körünk társadalmi tudománya, ma már mindenki tudja és felismerte ezt, a magyar zsidóság is. A zsidóvallásu magyarság a népleleknek ellenőrizhetetlen, de biztos érzékével találta fel ideálját nagy halottunkban. Tényleg ő volt a magyar zsidó ember ideálja.

Felneztünk reá, mert becsültük benne nemes hagyományokban bővelkedő csa-

ládját. Őkunokája volt Schwab Arszlán, az egységes pesti zsidóság utolsó nagy főrabijának, aki az emancipáció egyik előharcosa volt és aki által fogalmazott hitágazatok a magyar zsidóság egyenjogusításának egyik sarkköve lett. Unokája volt a magyar zsidó tudományos világ megalapítójának. Kossuth tábori papjának Löw Lipótnak. Fia Löw Tóbiásnak, a fiatalon elhunyt genialis főügyész helyettesnek, aki Horpáth Boldizsárnak, a második független magyar minisztérium ragyogó tehetségű igazságügy-miniszterének jobbkeze s Eötvös Józsefnek barátja, a magyar büntetőtörvénykönyv egyik megalkotója volt.

Nagy volt mint jogász, kiemelkedő alakja volt a magyar bírói karnak. Jogásznemzedékünk ama tagjai közé tartozott, akiben egyesült a nagy európai jogászai műveltség, hatalmas kulturérzék, nagy általános tudás, a különös magyar jogi érzékkel, a magyar igazságszolgáltatás évszázados hagyományával. Európai volt és mégis konzervatív magyar bíró. Éppen ezért volt ideálunk, mert ebben a minőségében is meg tudta mutatni, hogy a zsidó lehet európai műveltségű és nem radikális, hanem konzervatív megőrzője a magyar jogi hagyományoknak. Nem volt gyorsalpaló, nem szerkesztett ollóval. Írásának minden betűjét átföntölte, meg-

gondolta és közrebocsátás előtt cizellálta. Nehezen született meg nála az ítélet, de ha igen, az súlyos alapokon nyugodott. Ha az igazságot kellett sötét mélységekből kihámozni, nem ismert fáradtságot és érte át tudta törni a legellenállóbb, legkeményebb rétegeket is. Nem felejtettük el, hogy az ő tanácsa kezdte meg a világháború után az átértékelés gyakorlatát, így állítván helyre a formával szemben az érdemi igazságot. Az infláció szörnyű zsibongó vásárában ekként ültették újra trónra az igazságot. Százerek lelkébe tért vissza a hit, hogy a jog nem sülyedhet el a formák rozsdái mögött. Mint a budapesti Tábla tanácselnöke, olyan tiszteletben állott bírótársai és a másvallásu jogkereső közönség előtt, ami csak tudásának, tekintélykereső igazsághirdetésének lehetett az eredménye.

És elvesztettük benne zsidó felekezeti életünknek legkiválóbb jogi tanácsosát, jogászai támaszát. Felekezeti életünk utolsó másfél évtizedének története az ő nevével forrott egybe. Körülvéve egy kis csoporttól, korán megérezte a vihar közeledtét. Az utolsó percekben próbáltuk megtartozni autonómiánk rozszant épületét... Nem volt más hatalmunk, csak a törvény, csak egy fegyverünk volt: a jog, felekezetünknek apáik érdemeivel ki-

harcolt jogi fundamentuma. S ennek a küzdelemnek legbátrabb fegyverhordozója: Löw Tibor volt. Ő, a nyugodt mérséklet és a halk állásfoglalás mestere, tüzes, magából kikelő, magával ragadó harcos lett, ha hitének igazságát, vallásának nemességét, közösségének jogát kellett megvédeni. Hányszor ültünk magas kormányzati férfiak kerek asztalánál és hányszor láttuk nemes, férfias alakját, kipirult arcát, amint lelke mélyéből fakadó jogász tudásának mázsás érveit vetette az igazság mérlegébe! És amikor csaknem minden zsidó tekintély semmivé lett, Löw Tibor az maradt befelé, kifelé egyaránt.

Ő az ideál, állandóan ideálokat keresett. Évtizedek óta sürgette felekezeti autonómiánk korszerű kiépítését. Eszményképe volt: az egyenjogú zsidó felekezet, hívő, tanult tagokból álló gyülekezet, amelynek sok tanítója, sok művelt papja, mintaszerű igazgatása van. Látva helyzetünk nyomoruságát, a felekezeti bíráskodást is olyan fokra akarta emelni, mint amilyen szervezetben a világi igazságszolgáltatásnál működött. Országos felekezeti törvényszék lebegett szemei előtt, amelyben ő, magasrangu bírótársaival együtt szolgáltatja az igazságot.

Ideálunk volt nekünk, a magyar jogtudomány ama fiatal munkásainak, akik ősi vallásunkhoz hiven ragaszkodunk és akikben a nemzethűség és valláshűség kettős fáklyája ég. Róla vettünk példát az ő pályája lelkesített, biztatott kitarásra. Szívünk hevesebben dobogott arra a gondolatra, hogy lehet jutalma munkánk, jó uton járunk, hiszen lehetünk olyan magyarok, olyan zsidók, olyan tudósok, olyan jogászok, olyan emberek — mint Löw Tibor.

E sorok írója is azon jogászok közé tartozik, akik benne találták emberi eszményképüket. Lenyűgöző egyéniségének hatása alatt állott mint minden hiva, barátja. Felejthetetlen emlékek maradnak, a dunaparti séták, nyárutóján, téli alkonyatban, amikor logikájának éles bonc-

kése alá vette jogi életünknek, felekezetünknek időszerű kérdéseit.

Utolsó beszélgetésünk tárgya: a nagynevű ükapa, Schwab pest-budai főrabbi volt. Ez a főpap emlékezetes hitágazataiban azt tanította, hogy *vallásunk hirdette legnagyobb erény Isten nevének megszentelése.* Erre kell minden hívő zsidónak törekedni. Nos, az ükunoka követte őse tanítását. Életének ható példájával felekezetén kívülállóknak előtt megbecsülést szerzett a zsidó névnek és így megszentelte a Mindenható nevét. Működése Isten-szolgálat volt, mert megközelíteni igyekezett az isteni tökéletességet, amiről az Írás azt tanítja,

„IGAZSÁG ÉS A JOG TRÓNOD TALAPZATA“.

Igazság és jog — ez volt az ő eszménye és ez a zsidóság eszménye is. És amidőn az Ur végzésében megtört szívvel nyugszunk meg, mi, magyar zsidók, megyünk tovább az általa megjelölt uton. Mert hiszünk abban, hogy eljön a mi igazságunk és meg fog adatni a mi jogunk. Ezen az uton fáklyánk lesz az ő szelleme.

Dr. Munkácsi Ernő

★

Az elhunyt dr. Löw Tibort szeptember 7-én d. e. 11 órakor kísérte utolsó útjára, a farkasréti zsidó temetőbe családjának, barátainak, tisztelőinek, volt kartársainak, valamint a zsidó felekezet vezetőinek impozáns tömege. A végtisztességen megjelent családtagok és rokonok között ott láttuk Szeged országos híri főrabbiját, dr. Löw Immánuel is, míg a koszorúk hatalmas tömegével borított koporsót a budai hitközség egész vezetősége, valamint a Pesti Izraelita Hitközség elöljáróságának tagjai álltak körül, köztük Stern Samu elnök, dr. Boda Ernő elnökhelyettes, dr. Láng Lajos felsőházi tag, dr. Dési Géza elöljáró, a pesti chevra kadisa elnökhelyettese, dr. Ribáry Géza, dr. Bródy Ernő országgyűlési képviselő, dr. Endrei S. Henrik, a pesti chevra igazgatója, dr. Munkácsi Ernő, a Pesti Izraelita Hitközség főügyőse és még igen sokan mások.

A gyászszertartást Sirota Sándor budai főkántör vezetésével a budai templomi teljes énekhar, gyászszolozsmái vezették be, majd dr. Benosovszky Imre budai főrabbi rövid magyar ima elmondása után méltatta a nagy halott emberi és jogász érdemeit.

Ezután Sirota Sándor főkántör és a budai énekhar az *El molé rachamim* szívbe-markoló gyászdalát adta elő, mely után dr. Vidor Pál ujlaki rabbi mondott megható imát.

Vető Sándor a budai hitközség és chevra nevében bucsuztatta el dr. Löw Tibort és az Országos Iroda bucsuztatása után dr. Boda Ernő kormányfőtanácsos, a Pesti Izr. Hitközség elnökhelyettese a Pesti Izraelita Hitközség nevében mondott megható gyászbeszédet. Ezután a koporsót a budai chevra által adományozott díszsírhelyhez vitték, ahol dr. Benosovszky főrabbi mondotta el a sírbabócsátás után a bucsuimát.

★

Kegyelettel emlékezett meg Löw Tibor elhunytáról az OMZSA elnöki tanácsának hétfői ülésén dr. Ribáry Géza elnök is.

Pfeifer Ignác

Pfeifer Ignác kivételes elme, de egyben kivételes ember volt. Mint vegyész, ennek a szaknak elméleti részében elérte a legmagasabb tudományos fokot. A műegyetemen nyilvános rendes tanár lett. Mikor a tanszéktől visszavonult, Magyarország egyik legnagyobb iparvállalata laboratóriumának élén hasznosította gyakorlatilag tudományos ismereteit. Egyszerű neve szakkörökben ismertté lett nemcsak a magyar hazában, hanem azon túl Európában, sőt Amerikában is. Tudományos és nem egy téren uttörő érdemeit a pályatársak és a tanítványok hivatottak méltatni; máris megjelent egy növendékének megható rajza a tanárról. Én az emberről óhajtok megemlékezni.

Hivatásának szeretete nem tette egyoldaluvá. Megtehetné volna, hogy csak a maga dolgával foglalkozzék, de ő szeretett és akart a mások ügyével is törődni. Benne élt az a közösségi érzés, amely oly sok emberben hiányzik, akik mindig csak önmagukra gondolnak és fékezhetetlen becsvágyuknak sokszor feláldozzák az ügyet. Pfeifer szerepét vállalt az önkormányzati, a felekezeti életben és pályatársainak is élére állott. Gazdag lelke nyitva volt minden jelenség és minden tér előtt, amely az emberi fejlődést és haladást szolgálta. Emberszeretete és kötelességérzete kedvenc tudományától távolfekvő vidékekre vezette, olyan helyekre, ahol csak embernek kellett lennie. Ő itt is megállította helyét, mert igazi felebarát volt. Kivételes, rendkívüli műveltsége lehetővé tette számára, hogy az élet minden felmerülő kérdésével szemben otthonosan mozogjon. Lelkülete leginkább a szociális problémák megoldása felé hajította. Bár munkaadó alakulatok vezetésében vett részt, a munkások nem vállveregető jóakarójukat, hanem minden adott esetben megértő barátjukat szerették benne. A temetésről visszajövet mondta egy munkásvezér, hogy Pfeifer ez előtt negyven évvel a különböző gyárak 20—25 művezetőjét hívatta össze, hogy nekik előadást tartson szakmabeli kérdésekről. Nemcsak az egyetemen, hanem a gyárban is tanított és nevelt.

Ha egy gyülekezetben felszólalt, halk, finom szava csendet parancsolt. Röviden beszélt, a tárgyhoz, tacitusi egyszerűséggel. A legnehezebb kérdéseket a legnagyobb világossággal tárta elő, mert tudta, hogy a laikusok csak így fogják megérteni. Ez természetes, magától ért-

KANCSALSÁGOT

javító szemelzárók gyermekek részére orvosi előírásra. Kérjen ismertetést VI. Teréz körút 48.

Ortifot

Rongyaiból szőnyegei

készít EHRENFELDNE, VI., Izabella u. 67. sz. Telefon: 311-403. Legpraktikusabban ajándék

A Nagylétei Hitközség magánlelmi iskolájába

TANÍTÓT KERES.

Vallásos, héberben jártas okleveles tanítók ajánlatukat fizetési igényük megjelölése mellett szeptember hó 21-ig küldhetik be Geiger Mórhoz, Nagyléte.

hető engedmény volt, mert csak nagy-képű ember beszél érthetetlenül olyanok előtt, akik nem szakértők. A formában lehetett engedékeny, de a lényegben mindig az elvi magaslatok csúcán járt, a legnemesebb emberi eszményektől áthatottan. Azokkal szemben, akik tul-értékelik magukat és mindig csak ön-magukkal vannak eltelve, Pfeifer a leg-nemesebb szerénységet képviselte. A nagy lelkek szemérmességével fordult el a szájkódó üresfejúektől, a lármás közéleti rikkancsoktól. Mély gondolkodó, csendes emberbarát volt, aki örökké másokért hevült ugyanakkor, mikor a sorscsapások családjában oly kegyetlenül sujtották. De ő a fájdalmat magába zárta és tiszta lelkét megnyitotta a köznek.

Mi, zsidóvallású magyarok, szeretettel és hálával emlékezünk Pfeifer Ignágra, a tudás, a jellem, a szerénység emberi mintaképére.

Dr. Bródy Ernő

*

Felekezetünk és a magyar tudományos élet nagy halottját szeptember 9-én, kedden d. n. 4 órakor kísérték utolsó útjára a rákoskeresztúri zsidó temető halottasházába.

Már jóval a gyászszertartás kezdete előtt az autók végeláthatatlan sora hozta a társadalom és felekezet kiválóságait a vég-tisztáltsághoz. Az első között érkezett Zemplényi Géza, a Műegyetem rektora, Mihailitz Győző, a Mérnöki Kamara elnöke, Rassay Károly országgyűlési képviselő, a Polgári Szabadság Párt elnöke, dr. Weiser János egyetemi tanár, a Magyar Kémikusok Egyesületének elnöke, dr. Bródy Ernő, országgyűlési képviselő, a pesti és budai hitközségek vezetője, kivonult az Egyesült Izzó Rt. egész tisztviselőkara és munkássága, Aschner Lipót vezérigazgató vezetésével, ugyancsak a vállalat leventéinek és tűz-őrségének diszcapata, valamint férfitárládjája. A hatalmas méretű szertartási terem szűknek bizonyult a nagyszámú tisztelők, barátok, tanítványok és kartársak befogadása.

Az őszinte részvét, hála és mélyszégyen tisztelet megható kifejezője volt az a felszáznyi koszorú, amely teljesen elborította a ravatalt. A Műegyetem, az Egyesült Izzó Rt. igazgatósága, tisztviselőkara és munkássága, Rassay Károly, a Polgári Szabadság Párt, a Magyar Mérnökök Országos Szövetsége, a Magyar Kémikusok Egyesülete, a Neményi Testvérek papírgyárának igazgatósága, a Hydroxigén Rt. igazgatósága és sok család, meg magánosok küldték el a megemlékezés és örök bucsu virágait. És ott láttuk a szertartási terem falán a m. kir. József nádor Müszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Tanácsa, valamint gépész- és vegyészmérnöki kara által kiadott külön gyászjelentést, amely „megilletődéssel és mély fájdalommal” tudatja Pfeifer Ignác elhunytát, kinek „emlékét mindig kegyelettel fogja megőrizni.”

Pontosan négy órakor vette kezdetét a gyászszertartás. Abrahamsohn Manó fő-kantor és a teljes templomi énekhar gya-sz-énekével, melynek elhangzása után dr. Hevesi Simon vezető főrabbi tartotta meg gyászbeszédét.

— Nagy embert veszítettünk — mon-dotta bevezető szavaiban —, akinek a vég-

tisztességet megadni: lelki érdem és lelki élmény... Akinek elméje úgy világított, mint Pfeifer Ignácé, abban volt valami anyagfölkötő, amely visszazsúg oda, ahová való: az örök fény honába...

— Pfeifer Ignácot — folytatta — nem gyászolja gyermek, mert egyetlen gyer-meke hősi halált halt, amikor sebesült bajtársát a tűzvonalból akarta kihozni. De gyászolja tanítványait, tudóstársait és a barátokat, tisztelők nagy száma... Hogy mik voltak az elhunyt érdemei, azt mondják el mások, de enélkül is tudja mindenki, hogy mily nagy szolgálatot tett a hazának és az emberiségnek.

Végül megrázó bucsuszavakkal fejezte be magasan szárnyaló gyászbeszédét dr. Hevesi Simon vezető főrabbi.

Ezután Aschner Lipót, az Egyesült Izzó Rt. vezérigazgatója lépett a ravatához, hogy a vállalat tisztikara és munkássága nevében vegyen búcsút a vállalat kutató laboratóriumának húsz éven át volt vezető-jétől, aki a laboratóriumban végzett ku-tató és felfedező munkájával nemcsak it-ton, de külföldön is elismerést vívott ki magának.

A Magyar Mérnöki Kamara nevében dr. Weiser János egyetemi tanár méltatta az

elhunyt nagy tudását, kristálytisztá jelle-mét s adott kifejezést a legmélyebb hála-érzetnek azokért a tudományos munká-la-tokért, amelyekkel Pfeifer Ignác, a neves tudós, a haza és az emberiség javára szol-gált. Végül dr. Körösy Kornél a Pro Pa-lestina Szövetség részéről búcsúzott el a Szövetség alapítójától és tíz éven át volt elnökétől.

A bucsubeszéd elhangzása után ismét Abrahamsohn főkantort és az énekhar gya-sz-dalai következtek, majd a szertartási te-remből megindult a menet a koporsóval a sir felé, az Egyesült Izzó férfitárládjája szívbemarkoló gyászénekének kísérete mellett.

A nyitott sírnál Katona Gyula, a budai hitközség előljárója mondott még utolsó istenhozzadót a hálás tanítványok nevében, majd az Egyesült Izzó egyik munkása to-l-mácsolta néhány keresetlen, megható szó-val a munkásság fájó érzéseit az örök-bucsú alkalmából.

Ezután a munkásdalárda éneke közben lebecsátották a koporsót a sirgödörbe, amelybe a műegyetem rektora szólt az első lapát földet.

*

Megható módon emlékezett meg Pfeifer Ignác haláláról az Omza élnöki tanácsá-nak hétfői ülésén dr. Polgár György is,

Tanulj, tanulj...

Itt az új tanév, amely szakasztott a régi és mégis egészen új, mint minden tanév. Hajdanában alkalmasint nem cik-keztek róla, mint ahogy — Tisza István hasonlata szerint — nem tartanak be-szédet arról, hogy ma csütörtök van. Be-iratkoztunk és kész; és ha valaki csak épp hogy „lerázta” a vizsgáit és csak épp hogy „átvergődött” az iskolán — az se számított valami nagy szerencsétlen-ségnek, a tisztajelese: erény volt, nem pedig: köteleesség; és aki érettségivel a kezében, a főiskolán jelentkezett: az is-kola kapujában könnyen nyílt ki előtte az élet kapuja — a legnagyobb gond a tandíj dolga volt, de az utolsó félévszá-zad életének (és közéletének) története száz- és ezerszámra mutat fel férfiakat, akik mint kosztosok, mint „napevők”, mint korrepetitorok, mint cimírok tur-ták elő a földből a tandíjat, küszködé-seikben is az élet, az ifjúság, a szellem örök tavaszával szívükben. A szülők egy könnyű csókkal bocsájtották utnak gyermekeiket — majd kijárja, ha tudja, az iskolákat, a többi majd magától jön; ha fog a feje, tovább tanul, ha utolsó garasunk is rámegy — ha nem, hát nem; akkor majd lesz a műhely, az iroda, a gyár, a bolt kisembere és dolgozik látás-tól vakulásig, mint apja, nagyapja, déd-apja... Az a nemzedék volt az, amely az életben az iskola nyugalmit, az iskolá-ban az élet nyugalmát élvezte s amely-nek élete — kisembereinek világában is — olyan szépen, olyan egyenletesen foly-dogált medrében, mintha nem is a tör-ténelem viharos óriásai ásták volna azt a medret. Mi hatolt el a diák füléig a kor eseményeiből? talán egy képviselő-választás zajos hullámverése — hogy „ki a vivát”, a negyvennyolcas vagy a hat-vanhetes... a diák persze a negyven-nyolcért lobogott, de bölcsen megmagya-

rázták neki, hogy amire megvénül, ő is hatvanhetes lesz. Nem lett.

És most megint egy új nemzedék in-dul utnak, az iskolán át az élet felé, ha ugyan nem az életből az iskola felé. Mennek, mennek... a szociális élet va-lamennyi utvonalaról, szobakonyhából és „összkomfortból”, mennek, mennek... zsidó fiúk és leányok, gyerekek és nagy-diákok az iskolába, elemibe, középisko-lába és — a kisszámú szerencsések, akik előtt megnyílik — főiskolába, mögöttük könnyes szemmel és szomorú és remény-kező, aggódó és bizakodó lélekkel a szü-lők, ők nem „tanévben” számolnak, mint a fiatalok, az ő lelkükön korszakok száguldoztak keresztül. Mit mondanak nekik — mit mondhatnak gyermekeik-nek, ha nem ezt:

— Tanulj, tanulj! Sohase csüggedve, mindig lelkesedve: tanulj, tanulj. Apád, nagyapád mögött még száz hátvéd lehet-t az életben — téged egyedül az segít nyeregbe, amit tudsz; tudás és jellem! „Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk” — mondták régebben; azóta tudjuk, hogy az iskola is: az élet része. Légy jó mindhalálig és tanulj, tanulj, elégedésére otthonodnak és mestereid-nek, tanítóidnak, tanáraidnak. Kinn a nagyvilágban viharos idők járnak s szá-zadok mesyéje lehet az út, az elemítől a középiskoláig, az első osztálytól a nyolcadikig, az első szemesztertől az utolsóig — a te bírodalmad: a tankönyv, a te hódításod: a kellő érdemjegy és ha kilépsz a világra, egyetlen protektorod van, akire számíthatsz: tudásod, értéked.

— Tanulj, tanulj, mert a jövődönék része vagy, a holnapé, amelyet a teg-napiak mindig szebbnek, jobbnak — minél szebbnek, minél jobbnak, minél boldogabbnak — akarnak tudni, a hol-napért küszködik minden élet, a holnap-nak épít hajlékot, a holnapnak nevel, a holnapért takarékoskodik és gyűjt.

Köszvényes fájdalomaknál reumatikus bántalmaknál, idegfájdalmaknál, fejfájásnál, izületi és tagfájdalma-
knál, valamint meghűléses betegségeknél, gyorsan és biztosan hat a Togal. Orvosok ezrei ajánlják a Togal-t, tehát Ön is lizalommal vásárolhatja. Tegyen még ma egy kísérletet. Kérje kifejezetten a kiváló hatású Togal-t. Teljesen ártalmatlan Minden gyógyszerárban. P. 1.60.

A Pesti Hitközség templomkörzeteinek megalakulása

A Pesti Hitközség közgyűlése után, miután az előjáróság megválasztotta a templomkörzetek elnökeit, megtörténtek az ünnepélyes beiktatások. A hitéletnek és a vallásos összetartozásnak ezeken a megkapó manifestációin a hitközség előjáróságát Kertész Adolf dr. szertartásügyi előjáró és Eppler Sándor főtitkár képviselték.

A templomkörzetek új tisztikara egyrészt a régi bevált felekezeti tényezőkből, másrészt, igen helyesen, új társadalmi erőknek bevonásával alakult. Ez utóbbi tényről különösen ki kell emelnünk, mert annak a dokumentálása, hogy a másfél évszázados Pesti Hitközség lobogója körül új és új rétegek csoportosulnak. Ez a szakadatlan megújulás a zsidó misszió és a felekezeti élet törhetetlen erejének bizonyítéka.

Ennek a megújulásnak nevében üdvözljük szeretettel az új templomkörzeti elnököket és vezetőséget és kívánunk nekik sikeres működést Izrael vallásának erősítése körül.

Tudósításaink az egyes körzetekből itt következnek:

Vasárnap a VI., VIII., hétfőn a IX., V., kedden a VII., XIV. templomkörzetek körében folyt le az emelkedett szellemű ünnepség. Valamennyi ünnepségen megjelent a Pesti Izraelita Hitközség részéről dr. Kertész Adolf szertartási előjáró, Schwartz Sándor szertartási előjáróhelyettes, dr. Földes István előjáró, Eppler Sándor főtitkár és Gelber László főtanácsos, a szertartási osztály előadójaként. Dr. Kertész Adolf előjáró mindenütt magasan szárnyaló beiktató beszéddel helyezte be tisztségébe a körzetek vezetőségét. Ezután a megválasztott elnök üdvözlötte az újonnan megválasztott tisztikart és ahol elnökválasztás volt, méltatta a távozó elnök érdemeit. Az ünnepségek befejező aktsza mindenütt a körzeti rabbi záróbeszéde és imája volt.

Az újalakult körzetek elnökségei a következők:

V. templomkörzet: Elnöki állás betöltetlen. Elnökhelyettes dr. Spitzer József kormányfőtanácsos. Alelnökök: dr. Burger Dénes és dr. Hódos Béla.

VI. templomkörzet: Elnök Vajda Sándor, elnökhelyettes Fábán Menyhért, alelnökök: Wellisch Rezső és dr. Lendvai Sándor.

VII. templomkörzet: Disznók Elek, Arthur. Körzeti elnök Popper Lajos. Elnökhelyettes Simonyi Albert. Tiszteletbeli al-
elnök Tolnai J. Béla. Alelnökök: Havas Gyula és Gáspár Vilmos.

VIII. templomkörzet: Elnök Vitéz Aladár. Elnökhelyettes Korda Arthur. Alelnökök: dr. Balázs József és Grünfeld Manó.

IX. templomkörzet: Elnök dr. Epstein Manó. Elnökhelyettes Herczeg Sándor. Alelnökök: Dános Géza és Landsmann László.

X. templomkörzet: Elnök Mezői Vilmos v. országválasztási képviselő. Elnökhelyettes dr. Steiner József. Alelnökök: Bokor Adorján és Rechnitzer János.

Zsidó világhírű

GUGLIELMO FERRERO, a világhírű gondolkodó, történész és esztéta egy svájci lap hasábjain a következőket mondotta a Bibliáról: „Az Ótestamentum szociális igazságainak az érvényesítése ma is megfelelő célkitűzés lehetne az államférfiak, szociológusok és nemzetgazdák számára. A világ ma is sokat tanulhatna a Prófétáktól”. Hogy Guglielmo Ferrero hű maradt önmagához, mutatja, hogy szorgalmas hallgatója volt azoknak a genfi előadásoknak, amelyeket idén nyáron tartott Josué Jehouda a Svájci Szabadliceumon „A Biblia szociális elemei”-ről. A zsidó tudós előadásait, Guglielmo Ferrerón kívül, végighallgatta Jean Schorer kalvinista lelkész is, aki szintén a legnagyobb elismeréssel adózott a zsidóság szociális eszmévilágának.

HORVÁTORSZÁGBAN — hivatalos megállapítás szerint — 29.000 zsidó él. Ezek közül körülbelül 10.000 Szarajevóban lakik. A „Stürmer” külön horvát kiadást jelentet meg az antiszemitizmus propagálására.

A MANCHESTERI kerületben egy zsinagóga és két zsidó iskola omlott össze a legutolsó légi támadás alkalmával.

A JOINT 116 árvaházi növendékét juttatott portugál hajón Amerikába. Ezeknek a sorsa Franciaországban bizonytalanra vált, mert az ottani árvaházakban nem láthatnak zsidó gyermekek.

A VICHY-I KORMÁNY intézkedett, hogy a Transz-Szahara Vasút építkezéséhez csak külföldi internáltakat szabad igénybevenni, de francia állampolgárokat nem. Francia állampolgárságú zsidókat tilos Észak-Afrikába vinni és ottani táborokban elhelyezni.

AMERIKÁBAN bevezették a tábori papok — „Armee-Chaplains” — intézményét. A protestáns és katolikus katonai lelkészek mellett, egyelőre 11 katonai rabbit is alkalmaztak.

DR. WALTER BERENDSOHN professzor, a nemzetközileg elismert irodalomtörténész, a berlini és hamburgi egyetem volt rendkívüli tanára, Dániában öngyilkosságot követett el.

BUENOS AIRESBEN a cionisták országos konferenciáján dr. Schlesinger sz. gallent rabbi ismertette az európai zsidók helyzetét és a tengerentúli zsidók fokozódó áldozatkészségének szükségességét. A svájci vendég előadása mély hatást váltott ki a publikumból.

A LEEDSI egyetemen héber nyelvi és filológiai tanszékét állították fel.

A JEWISH INSTITUTE OF RELIGION, a newyorki Zsidó Vallástudományi Intézet

a héber irodalom disz doktorává avatta Josia Wedgewood alsóházi tagot, aki a palesztinai kultúra fejlesztése körül szerzett nagy érdemeket. A disz doktori oklevelet Stephen Wise rabbi nyújtotta át.

A KUBAI bevándorlás iránt érdeklődők — közli a zürichi „Israelitisches Wochenblatt” — forduljanak kérdéseikkel Alfred Bukofzerhez, a „Cuba Post und Jüdische Rundschau” volt szerkesztőjéhez, aki a probléma legalaposabb ismerője és jelenleg dr. Eric Salfeldnél lakik, New-York City, 40 Wallstreet, Room 1523.

A SVÁJCI SZELLEMRŐL tartott beszédében, a zürichi egyetem aulájában, P. Niggli rektor kifejtette, hogy — Svájcban sohasem lehet urrá a lelkeken a fajteória.

AZ ORT ÉS OSE munkája nem ütközik Franciaországban különösebb nehézségekbe, mivel a hivatalos körök helyeslik, hogy a zsidók mezőgazdasági pályákra menjenek és résztvegyenek a francia mezőgazdaság és kézművesipar újjáteremtésében.

Egy modern zsidó tankönyv

A megváltozott idők megváltozott körülményei közepette igen nehéz feladatot ró a zsidó szellemi rétegekre és pedagógusokra a vallásoktatás korszerűsítése. Hiszen ma fontosabb, mint valaha, hogy a hittan valóban hitre nevelje az ifjúságot és a hiten keresztül olyan lelki tartalommal lássa el, amely megfelelő erkölcsi ellenállóképességet fejleszt ki a fiatal lelkekben. A feladat, mint tudjuk, a pesti hitközség illetékes tanfőnökét is foglalkoztatta és az elmúlt évben — a pesti tanfelügyelőség kezdeményezésére — már több időszerű tankönyv jelent meg.

Most Debrecenben szintén napvilágot látott egy mű, amely megérdemli a magyar zsidóság általános figyelmét. *Széfer Chajim*: ez a könyv címe. Szerzői: dr. Weisz Pál, a debreceni hitközség kiváló főrabija és Gross Ernő, a debreceni zsidó gimnázium jeles tanára. A munka: héber olvasó- és gyakorlókönyv vallásoktatás céljára, a nem zsidó középiskolák I. és az elemi iskolák V. VI. osztálya részére. Dr. Weisz Pál és Gross Ernő módszeresen vezetik be a tanulót a héber nyelv elemeibe, de ehhez olyan szövegeket használnak fel, amelyek vallásnevelő tárgyúak. Mint dr. Weisz Pál mondja: „Arra kell törekednünk, hogy maga a tanítás módszere is az első órától kezdve az utolsó percig a zsidóvá és vallásossá való nevelés célját szolgálja”. Ez a tankönyv érdekes képanyagával, szellemes rejtvényesével, menóra-készítési és egyéb rejtvényesével, gyakorlati útmutatásaival bizonyára népszerű lesz a tanulók körében.

S. F.

Haskó 222-223
memók címoz

Országos felsorakozás az OMZSA mellett

Kétnapos tanácskozás a segítés parlamentjében

Az OMZSA vezetősége szeptember 8-ára ülésre hívta össze az OMZSA elnöki tanácsát, hogy a két hónap óta feltorlódott különböző kérdésekben döntést hozzon. Az elnökség felhívásának valóban impozáns módon tettek eleget az elnöki tanács tagjai, amikor

az ország minden részéből olyan számban sereglettek össze, hogy a siputcai épület közgyűlési termét kellett tanácskozásuk idejére rendelkezésükre bocsátani.

Az ország minden részében működő Pártfogó Irodák, ezenkívül az egyes községkerületek által az OMZSA országos tanácsába delegált tagok jóformán csaknem teljes számban résztvettek az ülésen, amint-hogy teljes számmal jelentek meg a budapesti és pestkörnyéki delegátusok és az Országos Irodák elnökségének tagjai is, hogy a tárgysorozaton szereplő kérdések nagy fontosságára való tekintettel dokumentálják azt a készséget és egyöntetű állásfoglalásra való hajlandóságot, amelyet az OMZSA ügye, mint az országos segítés egyélen eszköze megérdemel.

A zsúfolt teremben dr. Ribáry Géza, mint az OMZSA ügyvezető-elnöke nyitotta meg a két napra terjedő tanácskozást hétfőn délután. Miután néhány meleg szóval üdvözölte az impozáns számban megjelent tagokat, előbb az ügyrend bizonyos adminisztratív ügyeit referálta el, majd sorra vette a tárgysorozatra tűzött kérdéseket és egyenként világította meg azt az álláspontot, amelyet ezekben a kérdésekben az elnökség foglal el. Elnöki előterjesztéseit azzal a jellegzetes felhívással fejezte be, hogy

adni, adni, adni kell, amíg lehet, mert csak ezen az uton tudja az OMZSA legalább a türedékét teljesíteni a rázúduló feladatoknak.

AZ ORSZÁGOS SEGÍTÉS ÜGYE

A különböző aktuális problémák hosszú sorában felmerült fejleményekről dr. Polgár György, a Magyar Izraeliták Pártfogó Irodájának ügyvezetője számolt be hosszabb előadásban. Feltárta az elnöki tanács tagjai előtt teljes őszinteséggel a helyzetet, amely egyáltalában nem rózsás, mert az Országos Pártfogó Irodához nem folynak be azok a minimálisan megszabott összegek sem, amiket a különböző országos feladatok részben való megoldására előirányoztak. Bár kétségtelen, hogy a Pártfogó Iroda a rendelkezésre álló kereteken felültenül produktív, hasznos és életmentő munkát végez, a teendőknél igen nagy hányadát nem tudja megoldani addig, amíg az évi budgetre előirányzott 2.400.000 pengő hiánytalanul be nem folyik hozzá. Különösen a kárpátaljai zsidóság sorsának alakulása írja elő parancsolólag a magyar zsidóság számára a prevenciónak legsürgősebb feladatait. Arra kérte az elnöki tanács tagjait, hogy mint véleményező szerv

juttassa most már végleg dűlőre az országos segítés kérdését, mert enélkül lehetetlenség lesz hova-tovább megbirkózni az Országos Pártfogó Irodára váró nehéz feladatokkal.

Dr. Ribáry Géza számolt be még az OMZSA céljaira részben önként, részben a hitközségek útján befolyt eddigi adományokról. Szomorú tünetként említette fel, hogy az OMZSA felhívására 422 hitközség egyáltalán nem is válaszolt, de akadt 17 olyan hitközség is, amely egyenesen megtagadta az országos segítésben való

résztvételt. Miután ez az állapot továbbra fenn nem tartható, szükségesnek mutatkozik, hogy az elnöki tanács a legsürgősebben döntson az országos segítés módjában és mint véleményező szerv olyan javaslattal járuljon a közösen eljáró kongresszus, orthodox és statusquo országos irodák elé, amely nyugvóponttra juttatja ezt az életfontosságú kérdést. Ilyen irányban kimerítő javaslatot is terjesztett elő s arra kérte az elnöki tanács tagjait, hogy azt egyhangulag tegyék magukévá.

A VITA

A vitában, amely a hétfő délelőtti és kedd délutáni tanácskozást kitöltötte, igen sokan vettek részt s közülük a tulnyomó többség azt a felfogást hangoztatta, hogy a segítés parlamentjének most már haladéktalanul a cselekvés útjára kell lépnie.

Dr. Blauner Mór, mint az ülés első szónoka, szükségesnek tartotta, hogy a magyar zsidóság mai önvédelmi harcában minden energiát egyesítsenek a segítésre. Különösen a megyei körzetek erőteljes kiépítését sürgette.

Guttman Mór (Nagyszőlős) megrázó szavakkal ecsetelte a kárpátaljai zsidóság helyzetét s a tizenkettedik órában arra kérte az elnöki tanácsot, hogy haladéktalanul siessen segítségére azoknak, akikre a legsúlyosabbban nehezedik a mai idők járása.

Fried Jenő (Komárom) ugyancsak energikus állásfoglalást és elhatározásokat sürgetett, mert nem a tanácskozások, hanem a cselekvések idejét éljük.

Dr. Kolozs Ákos és dr. Marton Ernő az erdélyi zsidóság különböző jötköny intézményeinek működését ismertették s arra mutattak rá, hogy az összefogásnak sokkal szélesebb skálát kell megtalálni ahhoz, hogy az országos segítés valóban eredményes legyen.

Dr. Welsz Endre (Nagyvárad) az elnöki tanács hosszantartó tapsvihara közben jelentette be, hogy

az erdélyi zsidóság szívvel-lélekkel kapcsolódik be az országos segítés munkájába és semmiféle áldozatosságtól sem riad vissza,

ha ezáltal a magyar zsidóság pusztulásra ítélt egyedét megmengetheti.

Dr. Kauders Ferenc (Körmend) az elnökség javaslatát kiegészítette azzal az indítványával: Az Országos Irodák (a kongresszusi, orthodox, statusquo) dr. Ribáry Géza és dr. Polgár György bevonásával lehetőleg négy héten belül juttassák dűlőre az egyetemes segítés módját, hogy haladéktalanul működésbe léphessenek a községkerületek és egyes hitközségek vezetőségei.

Dr. Kahan Niszon egyhangú állásfoglalást sürgetett azért, hogy bebizonyosodjék: az OMZSA elnöki tanácsa megfelelő erővel tudja képviselni a magyar zsidóság közvéleményét.

Dr. Kallós Mór (Jászberény) minden zsidó ember feltétel nélküli való összefogásának szükségét hirdette, majd Isten áldását kérte az OMZSA munkájára.

A vita folyamán még igen sok részletkérdés is felmerült, amiknél Krausz Mibály (Sopron), dr. Heiter (Marosvásárhely), Laufer Sándor (Gyula) is felszólt. Ribáry Géza elnök pedig jóformán minden egyes felszólaló észrevételeire egyenként reflektált. A dr. Polgár György referátumában szerepelt ipari középiskolai részről Stern Samu, mint a Pesti Hitközség elnöke is, felszólt annak a hangsúlyozására, hogy az

Világmarkák óriási választéka. — Kérjen árjegyzéket. Királyi udvari hangszergyár. Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut. 66. Gramafonok, Lemezek.

ipari középiskola fenntartásáról országosan kell gondoskodni, mert a Pesti Izraelita Hitközség az iskola fenntartását nem tekintheti helyi feladatnak.

EGYHANGU ÁLLÁSFOGLALÁS

Ezután Kető Sándor felvetette azt az ötletet is, hogy azokat a gazdag zsidókat, akik mereven elzárkóznak a segítés elől, valamilyen formában a kötelességteljesítés útjára lehessen kényszeríteni. Ungár Jenő, a debreceni hitközség elnöke pedig a statusquo hitközségek országos irodája nevében jelentette be azt a készségüket, hogy a segítés munkájából arányosan hajlandók kivenni a részüket.

Dr. Ribáry Géza elnök szavazásra tette fel a beterjesztett javaslatot:

az elnöki tanács egyhangulag járult hozzá ahhoz, hogy a javaslat mielőbbi döntés végett áttétessék a három országos iroda elnökeiből álló közös bizottsághoz.

Dr. Ribáry Géza tett ezután jelentést az OMZSA-propaganda különböző újabb eszközeiről, amelynek során köszönetet mondott dr. Kohn Zoltán tanfelügyelőnek a most megjelent OMZSA-naptár összeállításáért s az OMZSA-gyűrű, az OMZSA-tányér és a hamarosan megvalósuló OMZSA-Hagada minél szélesebbkörű propagálására hívta fel az elnöki tanács tagjainak figyelmét.

INDITVANYOK

A benyújtott indítványok tárgyalása során egyhangulag elfogadták Grosz Manó sarkadi főrabbinak azt az indítványát, hogy az OMZSA a jövőben képviselve legyen minden hitközség képviselőtestületi közgyűlésén.

Nemes Lipót tanár általános helyesléssel mellett tett indítványt arravonatkozólag, hogy a tanoncelhelyezés ügyét decentralizálják. Ennél a pontnál Ribáry Géza azért tartotta rendkívül fontosnak az indítvány elfogadását, hogy a tanoncok Budapestre való önzölését valamilyen formában levezessék, nem mintha Budapest szabadulni akarna ennek a feladatnak megoldása elől, hanem amiatt, mert

a decentralizálással a szükséges lelki felügyelet és ellenőrzés sokkal könnyebben oldható meg.

Egyhangulag fogadták el Székely Lajosnak azt az indítványát is, hogy kérjék fel az országos rabbi-egyesületet: járjon el abban az irányban, hogy a rabbik ezentúl nyomatékosabban vegyenek részt az OMZSA-propagandákban.

PFEIFER IGNÁC-ALAP

Utolsó pontként dr. Pásztor József tanár terjesztette elő azt az indítványát, hogy a közeledő zsidó-újév alkalmából a szokásos újévi üdvözléseket mindenki váltsa meg az OMZSA javára s az ezen az uton befolyó összegből teremtsenek OMZSA-tanulmányi alapot, amelyből a különböző hitközségek-nél folyó, igen széleskörű és fontos oktatási kulturamunkákat támogatassák. Együttal javasolta azt is, hogy

ezt a tanulmányi alapot nevezzék el a zsidóság nagy halottjáról Pfeifer Ignác-alapnak.

Az elnöki tanács mely megilletődéssel és

általános helyesléssel elfogadta az indítványt azzal, hogy újévig a templomokban is propagálják az üdvözlés megváltását ennek a nagyszabású alapnak a javára.

Dr. Rosenfeld Mátyás (Kispest) felszólalása után, aki Isten áldását kérte az elnöki tanács munkájára s különösen dr. Ribáry Géza és dr. Polgár György fáradhatatlan agitálására, akik az Istennek való hódolat után a legszentebb feladatot: az ember szeretetét és humanizmus gyakorlását tűzték ki életük céljául, dr. Ribáry Géza köszöntö meg a tagoknak a hosszú tanácskozáson való részvételt és az ültést berekesztette.

Az elnöki tanács tagjai egyébként a hétfő délután arra használták fel, hogy sorra megtekintették az országos pártfogó iroda által létesített különböző tanonc- és más fajtájú intézményeket.

10606/1941.

Pályázati hirdetés

A Pesti Izr. Hitközség előjárósága pályázatot hirdet a Pesti Izr. Hitközség kórházában, valamint a Pesti Izr. Hitközség Bródy Zsigmond és Adél gyermekkorházában folyó évi november hó 1-vel betöltendő következő al- és segédorvosi állásokra:

A Pesti Izr. Hitközség kórházában:

	al-	segéd-
	orvos	orvos
a B) belosztályon	1	1 esetleg 2
a C) "	1	1
a szülészeti, nőgyógyászati osztályon	1	1
az urológiai osztályon	1	1
a fül-gégeosztályon	1	1 esetleg 1
az idegosztályon	—	1

A Pesti Izr. Hitközség

Bródy Zsigmond és Adél gyermekkorházában:

	al-	segéd-
	orvos	orvos
a belosztályon	—	1
a sebészeti osztályon	1	1

A kellően felszerelt pályázati kérvények legkésőbb folyó évi szeptember 21-e déli 12 óráig a Pesti Izr. Hitközség előjáróságához címezve a hitközség főtitkári hivatalánál (VII., Sip-u. 12. III. 40.) nyújtandók be. Később beérkező folyamodások figyelembe vételét nem fogadják.

A kérvényhez születési bizonyítvány, a Budapesti Orvosi Kamara tagságának igazolványa, magyar orvosi diploma, curriculum vitae és esetleges tudományos dolgozatok mellékelendők.

Az alkalmazás feltételei tekintetében a nm. Belügyminiszter ur által 1937. április 20-án 255020/1937. XVI. sz. alatt jóváhagyott szervezeti és működési szabályzat, továbbá a hitközségi alkalmazottak szolgálati és fegyelmi szabályzata, a javadalmazás tekintetében pedig a Budapesti Orvosi Kamarával történt megállapodás irányadó.

A megválasztottak alávetik magukat a nm. Belügyminiszter ur által jóváhagyott fent hivatkozott szervezeti és működési, valamint a Pesti Izr. Hitközség képviselőtestülete által 1930. október 26-án elfogadott szolgálati és fegyelmi szabályzat előírásának.

Közelebbi felvilágosítással szolgál a hitközség főtitkára (VII., Sip-u. 12. III. 40.), akinél a hivatkozott szabályzatok rendelkezésre állnak.

Budapest, 1941. szeptember 2.

A Pesti Izr. Hitközség előjárósága

Eppler Sándor s. k. Stern Samu s. k.

főtitkár.

elnök.

Megjelent az OMZSA-naptár

A zsidó jótékonyág gondolatának szentelt OMZSA-naptár, mely mintegy lelkiismereti ébresztője a magyar zsidóságnak, ebben az évben gazdag irodalmi és művészeti tartalommal, gyönyörű kiállításban kerül Ros-Hasonó ünnepén a magyar-zsidó társadalom otthonába. A könyv célja elsősorban az, hogy előmozdítsa az OMZSA társadalommentő célkitűzéseit, második feladata, hogy ezekkel és az értük végzett emberfeletti munkával, megismertesse azokat, akik még mindig nem látnak bele a mai idők zsidó feladatainak végtelen és hatalmas szövevényébe.

A rabbikar, a felekezet vezetősége, a zsidóság írói, költői és képzőművészei segítségére voltak dr. Ribáry Gézának, dr. Csergő Hugónak és dr. Kohn Zoltánnak, hogy az OMZSA-naptár kitűzött feladatát minél tökéletesebben valósíthassa meg. Szó és képes ábrázolat, próza és vers, zenei hangjegy: versengve szolgálgják a kötet irodalmi, művészeti és erkölcsi értékének emelését.

Három különálló részre oszlik az impozáns kötet. A naptári részben a közeledő zsinagógai évre szóló, újszerűen összeállított és jól áttekinthető zsidó naptáron kívül megtalálják az olvasó a zsinagógai étellel kapcsolatos összes tudnivalókat, rendszerbe foglalva és időrendben összeállítva.

A naptár után páratlanul gazdag irodalmi rész következik, mely valóságos seregszemléje a modern magyar-zsidó irodalomnak és költészetnek. A rabbikar és a felekezeti élet illusztris vezetői és kitűnő ségei is korszerű elmélkedésekkel fordulnak ebben az irodalmi részben a magyar-zsidó társadalomhoz.

Felülmúlja ezt a két részt a harmadik, mely összefoglaló képet nyújt zsidó intézményeink s azok hivatott vezetőinek a magyar zsidóság szebb és jobb jövődjéért folytatott harcáról. Ezekről a lapokról megtudhatja a magyar-zsidó társadalomnak az a boldogabb része, amely segíteni képes, hogy mennyi könny, szenvedés, nélkülözés vár az ő segítő támogatására és

milyen nagyok a feladatok és kötelességek, melyek ma a még tetszősebb rétegekre várnak. A magyar zsidóság élő lelkiismerete szólal meg ezeken az oldalakon, az utolsó percben is figyelmeztetve a tévelygőket, hogy elérkezett a végső pillanat, amikor az egyéni önzés helyét el kell foglalnia a közösségért teljesítendő önzetlen és odaadó áldozatkésznek. Dr. Ribáry Géza, az OMZSA elnöke kitűnően összeállított OMZSA-lexikonban a jogász alaposságával és a felekezet javáért dolgozó zsidó közéleti vezető tájékozottságával ad részletes képet az OMZSA-munka minden részletéről.

Az OMZSA-naptár ugyanakkor, amikor ajándékot nyújt, kötelességteljesítésre is hívja fel a magyar-zsidó társadalom minden egyes tagját. Mindenki kezdje a kötelesség teljesítését azzal, hogy ezt a gazdag tartalmu naptárt megszerzi. Megrendelhető az OMZSA-nál, Budapest, VII., Bethlen Gábor-tér 2. Ára 8 pengő, számozott példányok ára 20 pengő.

Pesti Izraelita Hitközség, VII., Sip-utca 12. 10.904/1941. szám.

PÁLYAZAT.

A Pesti Izraelita Hitközség előjárósága a dr. Engelmann Zsigmond és neje, Kohn Flóra tanulmányi alapítvány kamataiból kiadandó segélyekre pályázatot hirdet.

Pályázhatik bármely magyarországi tudományterületen zsidóvallású, szegénysorsú, kiváló előmenetelű hallgatója.

A pályázók kérvényükhöz eredeti vagy hiteles másolatban kiállított lecke-könyvet (első évesek érettségi bizonyítványt is), továbbá illetőségi és szegénységi bizonyítványt, vagy szegénységiük igazoló és a családi adatokat is feltüntető egyéb okiratokat tartoznak mellékelni.

A pályázati kérvények a Pesti Izr. Hitközség előjárósághoz intézendők és

EZÉVI SZEPTEMBER HÓ 20. NAPJÁIG

a Pesti Izr. Hitközség iktatóhivatalánál nyújtandók be, ahova — a fent kitett határidőn belül — postán is beküldhetők.

A pályázat eldöntésénél — egyenlő érdemesség mellett — budapesti illetőségűek fognak elsősorban figyelembe vételni.

Budapest, 1941. évi szeptember havában.

A Pesti Izr. Hitközség előjárósága.

Töltse a Roshasonó ünnepeket

a Krausz-féle orth. kóser penzióban, KÁZMÉR-UT 6. (59-es villamos végállomásánál). Telefon: 155-319.

AZ EREDMÉNYES

ANGORANYULTENYÉSZTÉS FELTÉTELEI

Állami könyvekre kapható a szerzőknél: Reittó Mátyás közlekedési állatorvos és Frankfurter Imre. Bácsalmás. Csekkszám a postánál 74222. Ára 3 pengő és 10 fillér.

Égészségét visszanyeri,

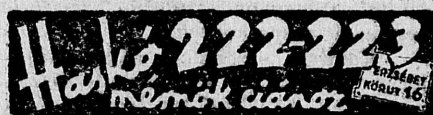
ha használja a testet-lelket feltöltő vizkúrát a Dr. RENNER VIZGYÓGYINTÉZETBEN, VII., Kürt-utca 4. Hlamin, rövidhullámú villanyozások, quarsz stb. Régi olcsó árak. Egész nap nyitva.

SZÖNYEG JAVÍTÁS

olcsón, művészesen, garanciával, házánál is. Ár-ajánlat dímentesen. VÉRTES, Ferenc József-rak-part 2. Telefonhívó: 18-48-98. Tanítványi vállalatok.

SVÁBHEGYI-ORTH. KOSER NOEMI PENZIÓ

Referenciák Pesti Ortodox hitközség (Felső-utca 11-13, bejárat: Cédus-utca 5 is). Kitűnő ellátás. Diétás konyha. Folyóvizet szobák. Telefon: 385-253. Ünnepekre előjegyzés.

Nyugalma lesz

ha FISCHER ÉS WEISS vegvész-mérnökkel cianortat Király-utca 89. Telefon: 228-430.

MATTEINE CIÁNOZ

óttálással VI., Király-u. 16. Telefon: 227-632

Ha egyszer próbálta, világga kürtölli: Poloskát petéstül legjobban Fürth öli.

FÜRTH cíanozó váll. 124-455 V. Csákv-u. 7. Fel.

FREGOLAN

FÜRDŐKÁDPASZTA: hófehérre tisztít - nem karcos

SIREMLÉKEK

Raktáron levő

mélyen leszállított áron! Löwy-nél II., Fő-u. 79. T. 351-581.

Goldziher Ignác munkaasztalánál...

fiugimnázium igazgatója az ideai tanév munkatervéről

Mit mond dr. Fuchs
D. Rafael, a zsidó

A zsidó gimnázium fennállása óta egyik büszkesége a pesti zsidóságnak. Falai közül egyformán árad az igazi nevelő szellem és a hit megerősítése, mint szilárd tartó oszlopai az innen kikerülő nemzedékek lelki világának. S legnagyobb megpróbáltatásai közepette is minden zsidóvallásu pesti polgár erre az intézményre — mindannyi között talán a legfontosabbra, amely a pesti izr. hitközség alapításának díszét viseli magán, — úgy tekint fel, mint a zsidó vallásos és magyar tudományos nevelés legkifejezőbb eszközére. Az igazgatói szoba legszébb díszé is itt egy egyszerű íróasztal, amely, mint „Goldziher Ignác munkaasztala”, valóban igazi jelképe annak a szellemnek, amely e kitörölhetetlenül nagy magyar tudós hagyatékából örökségként maradt a pesti zsidóság e szellemi hajlékára.

Goldziher Ignác munkaasztalánál ülünk dr. Fuchs D. Rafael igazgatóval, a fiugimnázium tudós vezetőjével és a most meginduló tanév alkalmából a feladatkörében annyira megnövekedett iskola terveiről, elgondolásairól diskurálgatunk. Körülöttünk az egyszerű falak évtizedes tradíciók emlékeit árasztják felénk...

— Az iskola idei évkönyvét, — kezdi dr. Fuchs igazgató, — elküldtük többek között dr. Löw Immanuelnek is, aki azzal köszönte meg, hogy ennél szebb ajándékot nem kaphatott volna, mert ez „a zsidó élni-akarási legbeszédesebb bizonyítéka”. Valóban, egyetlen célunk: mi élni akarunk és legfőbb törekvésünk, hogy gyermekeinknek munkásabb, dolgozóbb, jobb és boldogabb jövőt biztosíthassunk. Má már úgy alakult a helyzet, hogy azoknak, akik itt nevelődnek az életre, egyformán nyújthatjuk nemcsak a lehető legalaposabb elméleti kiképzést, de a gyakorlati kiképzésnek is igen széleskörű skáláját. Az elméleti kiképzés terén legalább annyit tudunk nyújtani növendékeinknek, mint a legjobb magyar középiskola, eleget téve emellett azoknak a sajátos feladatoknak is, amelyeket a zsidó felekezeti jelleg diktál nekünk. A gyakorlati kiképzésre pedig, amely ipari középiskoláinkban folyik, a szakemberek ítélete a legszebb bók, akik nemcsak elismeréssel, de szinte csodálattal állapították meg, hogy növendékeink itt egy-két hónap alatt tökéletesen elsajátítják mindazokat az ismereteket, amelyeket az inaskorban lévő tanoncok fél év alatt sem tudnak megtanulni.

— Büszkén merem mondani, hogy kevés iskola dicsekedhetik például olyan felszereléssel, amelyet mi teremtetünk elő a fizikai és természetrajzi tanítás céljaira. Sajátos zsidó feladatainknak pedig azzal igyekszünk megfelelni, hogy növendékeink a vallásos életet nemcsak megismerik, de valósággal élük is e falak között. Diszes, szép templomunk istentiszteletei az ifjúság aktív részvételét is jelentik azok minden funkciójá-

ban. Hétköznapi istentiszteleteinkben a fiuk felváltva imádkoznak elő, szombati istentiszteleteinkben pedig ugyanígy végzik a tóraolvasást, sőt bizonyos ünnepi alkalmakkor közülük kerül ki a kántor, ünnepi előimádkozó, sőt a hitszónok is. A vallásos nevelés igen széles skálájára módot nyújt nekünk az a kedvezményünk, hogy a vallástani heti öt órában taníthatjuk, szemben az állami középiskolák heti kétórás vallásoktatásával. A rendes gimnáziumi oktatás mellett fizikai, kémiai gyakorlatok, művészeti rajz, sportkör egészítik ki az iskola tanító-nevelő munkáját.

— Az ipari középiskolában harmadik tanévünket kezdjük meg az idén: évről-évre a jelentkezők olyan tömege kéri felvételét ide, hogy fáj látnunk: a tehetséges és az ipari pályára egyenesen rátermett ifjaknak milyen nagy kvantumát kell elutasítanunk amiatt, mert nem léphetjük túl a törvényben megállapított tanulói létszámot. Gépészeti ipari középiskolánkban, — ahogy hivatalosan nevezzük ezt az intézményt, — délelőtti elméleti, délutáni gyakorlati tanítás folyik három mérnök, négy művezető irányítása mellett, akiknek a gyakorlati kiképzésnél állandóan több szakmunkás is segít. Lakatos-, gép- és kovácsműhelyben sajátítják el a növendékek gyakorlati ismereteiket. Ezeknek a műhelyeknek felszerelése az elmúlt iskolai évben hatvanezer pengő értéket képviselt. Ezek az idén, — szintén a fokozatos fejlődés során immáron harmadik osztályunkat nyithatjuk meg, — újabb műhelyekkel bővülnek a Mexikói-úton, ahol a gyakorlati oktatás folyik. Ennek a műhelynek gépekkel való felszerelése is tetemes összeget fog felemészteni, ami azonban, mint befektetés, alighanem a legáldásosabb...

— Az ipari középiskola növendékeinek nagy része vidéki, vagy olyan, aki nagyon messze lakik az iskolától. Azok részére ezért, akik a rövid ebédszünetet az iskola falai közt kénytelenek eltölteni, önköltségi áron, ebédet is adunk, amit a leánygimnáziummal kapcsolatos ipari leányiskola növendékei állítanak elő. Bár a fiuk reggeltől estig nagyon el vannak foglalva itt, bámulatos az a munkakedv, amellyel minden munkájukat végzik, amint hogy bámulatosak azok az eredmények is, amiket úgy az elméleti, mint a gyakorlati kiképzés terén érnek el. Rendkívüli elfoglaltságuknak azonban testi fejlődésük egyáltalán nem látja kárát, sőt ellenkezőleg: orvosi megállapítás szerint testi fejlettségük éppen a fizikai munka hatása alatt egy évvel megelőzi a gimnázium azonos osztályaiban tanuló diákok testi fejlődését.

— Mindezek mellett a gimnázium mindkét részében cserkészcsapatok, ifjúsági vöröskeresztalakulatok, állandó légóltalmi oktatások arra szolgálnak, hogy a fiuk szabad

idejüket okos beosztással úgy töltsék el, hogy ismereteik elméleti és gyakorlati téren valóban kimélyítsék a mai élet egész területét: egész emberekké, öntudatos zsidó vallásu magyar férfiakká nevelődjenek...

A HETI SZIDRA

Vasárnap, szeptember 14.
Elul hó 22. Hajnali áhítat.
Szellehoth első napja. Ros-
Hasónóg minden hajnalban
bűnbánó istentisztelet. Hétfő
23. Kedd 24. Szerda 25.
Csütörtök 26. Péntek 27.
Szombat 28. Az 5701-ik év-
nek másnap vége van. Szom-
bat beköszönt: 6 óra 22 per-
cor. Végét ér: 7 óra 29 per-
cor. Heti szidra: Nicóvim.
Haftóra: Szósz oszisz...
(Jezsaiás 61—62. fejezet.)

Szombati hetiszidránk: KI SZÓVAU...

Grandiózus, az emberiség történetében egyedülálló drámai jelenet a mi e heti szidránkban a lényege. A zsidó nép átvonul a Jordánon és egy völgykalumba kerül. Két hatalmas hegység (közel ezer méter magasak) mered eléjük. Az egyik az Ébál, a másik a Gerizim hegye. És mint egy gigászi kórus, itt, az Ur szabad ege alatt, jövő hazájuk határán, fölesendül a zsidóság hitvallomása és ígérete Istenének Az egyik heggyen felvonul Simon, Lévi, Juda, Izachar, József és Benjámin törzse. A másik heggyen felvonul Ruben, Gad, Áser, Zebulon, Dan és Naftali törzse. Előttük Mózes, a leviták a frigszekekrénnyel. És ime a leviták előmondják az áldást és Ébál hegye kórusa válaszol: Amen. Azután a leviták elmondják az átkot, mely azokra hull, akik ellenszegülnek az Istennek és akkor a Gerizim hegye válaszol: Amen.

Fenséges, egyedülálló dráma ez az emberiség történetében. A zsidó lélek legnagyobb pillanatainak egyike, mert ime, a zsidóság a bálványokkal telezsufolt világban felemeli hangját és átkot mond a bálványimádásra és elítéli azt, aki bálványt csinál, azt, aki szüleit bántalmazza, azt, aki az úton vakot félrevezet, azt, aki elcsavarja az özvegy, az árva és idegen jogát — ezer és ezertagú kórossal, mennydörgő, messzezugó vallomással: ez a zsidóság ott, évezrek előtt, az emberi fejlődés hajnalán megteremtette az Egyisten-hitet, az emberi szabadságot, a szülői tiszteletet. Ez a zsidóság nem üldözést érdemel, hanem hódolatot minden gondolkodó elme részéről.

„MI A PRAT?”

A „prat” azt jelenti, hogy minden héber betűnek külön számértéke lévén, a héber szavak mindig valamelyes külön számértéket képviselnek. A jövő héten ránk közzöntő év 5702-ik éva világ teremtése óta. Már most, ha az évszámot, a pratot leírjuk, akkor az ezreket sosem írjuk ki, tehát marad 702.

Keresnünk kell tehát egy olyan héber szót, melynek számértéke 702.

Ez a szó: Sabbosz. Sin annyi, mint 300, Bész annyi, mint 2. Taf annyi, mint 400. Összesen 702. Az új esztendő pratja tehát: Sabbosz.

Szombat. Nyugalom. Békesség.

Hunyadi-só gyors és enyhé ▲ Ezt használd, ha gyomrod renyhe!

H I R E K

— **AZ ISTENTISZTELETEK RENDJE A TEMPLOMOKBAN.** A péntek esti istentisztelet a Pesti Izraelita Hitközség összes templomaiban 6.45, a hétköznapi esti istentisztelet a Hősök templomában 6.45, a többiekben 7 órakor kezdődik. Szombat délelőtt az istentiszteletek kezdete a dohányutcai templomban 9.30, a Rumbach-, pávautcai, zuglói (9) templomok kivételével 10 óra. Szombat kimenetele 7.45. — A budai templomokban a péntek esti istentisztelet 7, a hétköznapi esti istentisztelet 7, a szombat délelőtti istentisztelet 10 órakor kezdődik. Szombat kimenetele este 7.45 óra.

— **A fluárvaházi templom új előjárói.** A Pesti Izraelita Hitközség alapítványi fluárvaháza új templomelőjárókká *Dukasz Ákost, Tuschák Tivadart, Weisz Károlyt és Weisz S. Sándort* választotta meg. A választás szerencsésen esett arra a négy férfira, akik hosszú évek óta rendkívüli agilitással vesznek részt a fluárvaház karitatív munkájában, de általában nagy lelkesedéssel fáradoznak minden zsidó jótékonyági mozgalom megvalósításán. Az új templomelőjárók méltóan illeszkednek be abba a nemes és áldozatos munkába, amelynek élén alsóterényi *Auer Róbert, Fürst György, Grosz Dezső és Krasznér Lajos* állnak. Az új előjárókat szeptember 12-én, a péntek esti istentisztelet keretében fogják tisztségükbe ünnepélyesen beiktatni.

— **Az iparostanoncok szerződletének új rendje.** Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy iparostanoncokat csak májustól októberig lehet szerződletetni. — októbertől májusig nem lehet. Ezért sürgősen gondoskodjon minden szülő és gyám tanonckorú gyermekének leszerződletéséről, mert különben egy fél évet elveszít. Ne felejtse el, hogy a főnökök csak hosszabb-rövidebb próbaidő után szerződletnek le tanoncokat, tehát a munka vállalása sürgős.

— **Szelichosz istentiszteletek a dohányutcai templomban.** A nagy ünnepeket megelőző bűnbánati ájtatosságok sorozatában szeptember 14-én, vasárnap reggel a dohányutcai templomban 1/7 órakor kezdődik az első szelichosz istentisztelet (orgona és énekkar közreműködésével). A szeptember 15-étől, hétfőtől folyamatos szelichosz istentiszteletek a Hősök Emléktemplomában 3/4 órakor kezdődnek.

— **Kriszhaber Adolf-émlékünnepély.** A Budai Izraelita Hitközség dr. *Kriszhaber Adolf*nak, a hitközség elnökének elhalálása első évfordulója alkalmából szeptember 12-én, pénteken az esti istentisztelet keretében (7 órakor) emlékünnepélyt tart mindhárom templomban.

— **Istentisztelet a Svábhegyen.** Mint évtizedek óta, az idén is megtartja a Svábhegyi közönsége a nagy ünnepeket. Az előkészítő bizottság, élén dr. *Burger Dénessel*, kibérelte a Svábhegyi Nagyszálló dísztermét, az újévi és engesztelő napi istentisztelet céljára. Az istentiszteleten, amelyen belépődij nélkül vehetnek részt hittestvéreink, dr. *Sebestyén Pál* rabbi tart hittárgymagyarázatot és két kántor látja el a teendőket.

— **Frey Kálmán emlékezete.** A Pesti Izr. Hitközség előjárósága a nemrég elhunyt *Frey Kálmán*nak, a tőzsde volt alelnökének és a hitközség csaknem másfél évtizeden át volt, kiváló érdemeket szerzett előjárójának emlékére csütörtökön délelőtt gyászistentiszteletet rendezett a Hősök Templomában, amely erre az alkalomra zsúfolásig megtelt az elhunyt barátaival és tisztelőivel. A gyászistentiszteleten, amelyen természetesen testületileg vett részt az előjáróság dr. *Hevesi Ferenc* mondott megható imát, az énekreszt pedig *Ábráhamson Manó* főkántor látta el.

— **Felhívás az anyakönyvvezető főrabbi urakhoz.** A következő sorok közlését kérték tőlünk: „Felkérem kártársaimat, szíveskedjenek a rendelkezésükre álló anyakönyvekben utána nézni, nem található-e fel azokban *Klein Ábrám* és *Klein Scheindel* házasságkötése 1861. évet megelőző években. *Klein Ábrám* születési esete az 1830–40. években, *Klein Ábrám* halálzási esete 1865–75. években (a születési hely feltüntetésével). A család 1861. évben *Nyirjákó* községben lakott. Ertesítést erre a címre kérek: *Kallós Imre*, Budapest, IX., Üllői-ut 121. H. 11. *Grünbaum Frigyes*, mátyásfalvi főrabbi.”

Művészeti SIREMLÉKEK
nagy választékban, olcsón **BOROS JÓZSEF**, Dob-
utca 2. Károly-körút 5. sarokházban.

SIRKÖVEK
ADLER J., Károly király-ut 7. Telefonhívó 423-361.

ÖREGEKNEK, BETEGEKNEK
legjobb, legolcsóbb elhelyezése az **Ötthon-szanató-**
lumban, XIV., Gizella-ut 38. Telefon: 496-726.

Sírkövek műköből és márványból, fekete és
szürke, teljesen lefedve is, elköl-
tőzés miatt olcsón eladó. XIII., Dráva-utca 61.
(Pannónia-utca sarok) 15-ös villamos megálló

A P R Ó H I R D E T É S E K

HAZASSÁG
NŐSÜLNE vallásos, érzelmű fiatal-
ember, szépen jövedelmező üzemi
tulajdonosa. Igénye tizenkettő-
ezer. „Boldog otthon” jelígre
a kiadóra. 691

ALLAST KERES
15 ÉVES, négy polgárit végzett
izr. leány elmenne gyermek
mellé. „Gyermekszerető” jelígre
a kiadóra. 1789

OKLEVELES fiatal vállalkozó,
képesített kántor-metsző, állást
keres. „Házitanítónak is” jelígre
a kiadóra. 1740

VIDÉKI, fiatal főzni tudó leány
kiseb családnak ajánlkozik.
„Megbízható” jelígre a kiadóra. 690

KELLEMEK baritonhangú elő-
imádkozó szerény igényekkel ál-
lást keres főújságra. *Schach-*
risz, Múszel, Balteké, Kohn Józ-
sef, Budapest, III. Lajos-u. 153.

JOB házból való fiatal orthodox
leány kisebb úri családnak gyer-
mek mellé ajánlkozik, *Friedmann*
B., Budapest, Kazinczy-u. 30.

ÜNNEPEKRE kisebb hitközségnél
Sáchárisz előimádkozásra vállalkozik kellemes hangú böcher.
Kohn Jenő, Búdszentmihály.

ALLAST KAPHAT
PERFEKT német nevelőnőt egész
napra vagy délutáni órákra fel-
vennék. Cím: Újpest, Virág-
utca 15. 688

HAT ÉVES gyermek mellé dél-
utáni, lehetőleg németül bu-
szelő fiatal kisasszonyt keresek.
Telefon: 299-672. 1738

FŐZŐ minden 5 személyhez ke-
restetik. *Rosenberg, VIII., Bér-*
kocsis-u. 41. 654

LAKÁS ELLÁTÁS
KÜLÖNBELÁRTAT utcai szoba
1–2 ur részére kiadó. *Rabinek*,
Király-u. 34. I. 4. 656

— **Dr. Csermely Gyula síremlékavatása.** A múlt évben elhunyt *Csermely Gyulának*, a népszerű írónak síremlékét szeptember 14-én, vasárnap déli fél egy órakor avatják fel a rákoskeresztúri temetőben (XVII/A. parcella). A síremlékavatáson testületileg vesznek részt az elhunyt kitűnő író tisztelői és jóbarátai.

— **Barmieva Stampfer József és neje, szül. Deutsch Ella** fiát, *Gyurit*, szeptember 6-án a Bosnyák-terti templomban avatták barmicóvává. *Dr. Berndt Miklós* rabbi avatta fel az ifjút, az énekzenéket *Farkas Emil* főkántor látta el nagy művészettel.

— **Palugyai Győző Viktor** szücs kölcsön is ad szörmebelepőt, bolerót alkalmakra. IV., Váci-utca 15.

HALÁLOZÁS

Nagy részvét mellett temették el *Mezey Lőrincet*, a „Mezey-Vacuum” vállalat alapítóját és beltagját. Az elhunyt, mint tüzerhadnagy vett részt a világháborúban és vitézségeért több magas kitüntetésben részesült. A háború után ellenforradalmi mozgalmakban szerepelt és tagja volt az „1919 Juniusi Bajtársak Egyesületének.” Temetésén gyászszónoklatot dr. *Hevesi Ferenc* rabbi tartott és méltaita az elhunyt érdemeit, utána tisztára, *Markovits Arnold* parentálta el megható szavakkal felejtethetetlen bajtársukat.

Nagy gyász érte a pápai izr. hitközséget *Kardos Henrik* festékkereskedő 61 éves korában bekövetkezett váratlan elhunytával. *Kardos Henrik*, mint szerény viszonyok között élő fiatalember került Pápra, festékkereskedést alapított, melyet később festégyártó-üzemmel fejlesztett. Kiváló szak tudása, szorgalmas és becsületes munkássága nyomán a kisded vállalkozásból országos nevű cég fejlődött. Elhunyt hittestvérünk, aki önzetelen, vallásához ragaszkodó zsidó volt, a közéletből és a jótékonyág gyakorlása terén is mindenkor kivette részét. Pápa megveit város képviselőtestületének tagja, az izr. hitközség gondnoka, az agnok háza pénztárosa és a Pápai Football-Club elnöke volt. Szeptember hó 5-én végbenem temetésén impozáns módon nyilvánult meg a részvét a gyászabborult család iránt.

Művészeti síremlék EICHBAUM MÓR-nál,
V., Rudolf-ter 3. szám (Margit-hidnál). —
Telefon: 124-674.

Kiadótulajdonos:
a Magyarországi Izraeliták Országos Irodája
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
ROÓZ REZSŐ.

Nyomatott
a Globus. Nyomdai Müintézet *R. T. kör-*
forgógépein, Budapest, VI., Aradi-utca 8.
Felelős vezető: *Erdélyi György.*

ORVOS-CSALÁD. Pestkörnyéken
ellátásra, üdülésre vállalkozó
leány. Köser koszt, diéta. Telefon:
42-13-22 „Orvos” jelígre a ki-
adóra. 697

TANÍTÁS
IV. EL. magántanuló samhoz
tanítót keresek. Cím: *Heller*
Jenő, Eger. 693

NŐI ÉS FÉRFI lehrnempuszbást,
varrást jutányosan nagyon **RÓ-**
VID IDÓ alatti tanítók *Deutsch*
Iren, V., Katona József-utca 20.

VEGYES

CILINDER KALA-
POK KÖLCSÖN-
ZESE. MODERN-
ZALASA. FÉRFI ÉS
NŐI KALAPOK
TISZTÍTÁSA. for-
mázása jó és ol-
csón **VOLEKOVITZ**
kalaposmesternél.
NAGYATADI SZABÓ
(volt Kertész) **UTCA 37.** 460

A férfiak már megállapították, hogy a számos borotválkozási lehetőség közül a Williams borotvaszáppal (SHAVING-STICK) pillanatok alatt dúsán habzik. Még a legborostásabb arcból is kistulajdona. Kapható szaküzletekben.